

Jerzy Gąsowski, Ewa Marczak

Podebłocie, gm. Trojanów, woj. siedleckie. Stanowisko 3 - osada

Informator Archeologiczny : badania 21, 170-171

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W trakcie prac wykopaliskowych przebadano obszar 150 m², odkryto 10 grobów szkieletowych, datowanych na podstawie materiału zabytkowego na 2 połowę XII w. Zmarli pochowani zostali w pozycji lekko skurczonej na prawym boku, na linii E-W z głową na wschód. Tylko w dwóch wypadkach zmarli leżeli w pozycji wyprostowanej na plecach. Wyposażenie grobów było nierzadko skromne, w postaci szlacheńskich skorodowanych ułamków przedmiotów żelaznych. Wyjątek pod tym względem stanowił grób kobiety nr 1, w którym odkryto 5 paciorków z niebieskiego szkła, w tym 3 przypominające owoc maliny i 2 wieloboczne.

Materiały zabytkowe znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

PODEBŁOCIE, gm. Trojanów
woj. siedleckie
Stanowisko 1 - grodzisko

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził prof. dr hab. Jerzy Gąsowski z udziałem mgr. Andrzeja Golembnika. Prace prowadzone w ramach programu "Wisła". Środkowy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne /IX-XI w./.

Po rocznej przerwie wznowiono prace wykopaliskowe na terenie grodziska. Wytoczono i eksplorowano jeden wykop /nr XIV/ o wymiarach 9 x 5 m, zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie północnej skarpy cypla. Dowiązany do wykopu XIII eksplorowanego w 1985 r. stanowił kontynuację koncepcji pełnego przebadania fortyfikacji i sąsiadującej z nimi zabudowy. Wykop zlokalizowany został w ten sposób, aby przy jednoczesnym cięciu konstrukcji wału mógł być odsłonięty na całej powierzchni obiekt, którego narożnik zadokumentowano w 1985 r. Plan ten został zrealizowany, chociaż z uwagi na zaдрzewienie skarpy nie wykonano pełnego cięcia przedpiersia wału. W toku eksploracji, prowadzonej systemem stratygraficznym, odsłonięto dalszy ciąg przepalonych konstrukcji obronnych. Zachowane były jednak w znacznie gorszym stanie. Powodem tego było wykorzystanie ich do niwelacji znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie ziemianki. W toku prac ustalono, że ziemianka, aczkolwiek wybudowana wcześniej, była współczesna fortyfikacjom i zniszczona została w tym samym czasie. Stwierdzenie to zmienia wyrażoną w 1985 r. opinię rozróżniającą chronologicznie dwa te obiekty. Ziemianka zachowana była w bardzo dobrym stanie. W trakcie eksploracji odsłonięto pozostałości szalowania ściany i podłogi wykonanej z dranic. Wszystkie te drewniane elementy nosiły ślady głębokiego przepalenia. W narożniku północnym odsłonięto gliniany piec kopułowy.

Stwierdzono jedną fazę użytkowania ziemianki. Z eksploracji 31 warstw kulturowych uzyskano niewielką ilość materiału zabytkowego, głównie ceramiki, datowanej wstępnie na IX-X wiek. Z konstrukcji wału i ziemianki pobrano próbki C₁₄.

Materiał zabytkowy znajduje się w Instytucie Archeologii UW.

PODEBŁOCIE, gm. Trojanów
woj. siedleckie
Stanowisko 3 - osada

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadzone były pod kierunkiem prof. dr hab. Jerzego Gąsowskiego z udziałem mgr. Ewy Marczak. Prace realizowano w ramach programu D.W. "Wisła". Trzeci sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna /VII-IX w./.

Osada położona jest w odległości ok. 100 m na zachód od wczesnośredniowiecznego grodziska /stan. 1/. Pomiędzy tymi dwoma stanowiskami płynie strumyk o lokalnej nazwie "Pieradło". Celem prac było: 1. zdobycie podstaw bardziej precyzyjnego datowania stanowiska oraz znalezionych w 1986 r. trzech fragmentów polepy z wyrytymi na nich znakami przypominającymi litery alfabetu greckiego; 2. lepsze poznanie zabudowy przestrzennej osady; 3. ustalania relacji chronologicznych i funkcjonalnych pomiędzy osadą, a dawnym grodem.

Wytyczono 9 wykopów /IX-XVII/ o łącznej powierzchni 267,5 m². Wykopy założono w południowo-wschodniej części osady w bezpośrednim sąsiedztwie wykopów VI, VII i VIII z 1986 r. W wyniku prac wyodrębniono 74 warstwy. Pięć z nich ma charakter warstw ciągłych /I, IV, VI, VII, VIII/. Pozostałe warstwy występują na niewielkich powierzchniach /większość w obrębie obiektów przestrzennych/.

Ogólny układ stratyfikacyjny przebadanej części stanowiska przedstawia się następująco. Nad warstwą calca /VI/ znajdują się przemieszane warstwy związane z osadnictwem kultury trzcinieckiej /IV, VII, VIII/. W miejscu, gdzie występują obiekty wczesnośredniowieczne, warstwy starożytne zanikają lub są częściowo przez nie zniszczone. Zlokalizowano 11 obiektów przestrzennych /od 13 do 23/. Cztery spośród nich /obiekty 14, 15, 16, 17/ przebadano w całości. Pozostałe odkryto częściowo. Odsłonięto 6 ziemianek /obiekty 16, 18, 20, 21, 22, 23/, 2 jamy /obiekty 13, 17/, 1 palenisko /obiekt 14/ oraz 2 obiekty /15 i 19/ o nieustalonej funkcji. Na uwagę zasługuje ziemianka /obiekt 16/ wybudowana na planie kwadratu o wielkości 4,5 m x 3,5 m i głębokości około 2 m. W narożniku wschodnim ziemianki znajdowało się kamienne palenisko. W odkrytej ziemiance /obiekt 16/ natrafiono na dobrze zachowane fragmenty konstrukcji drewnianych ścian obiektu. Natomiast w narożniku północno-wschodnim przebadanej ziemianki /obiekt 20/ odkryto kamienno-gliniany piec o średnicy około 1,5 m i wysokości około 50 cm. Spośród znalezisk ruchomych na uwagę zasługują: 3 fragmenty żelaznych noży i fr. kabiłka żelaznego, 3 fr. brzośca glinianego naczynia z oryginalnym ornamentem składającym się z szerokich ukośnie bieżących żłobków, pomiędzy którymi odcisnięto kółka o średnicy około 1 cm. Fragmenty te znaleziono w obrębie ziemianki /obiektu 20/. Poza tym znaleziono 2 fr. glinianych przelików i 1 ciężarek gliniany związany prawdopodobnie z kulturą trzciniecką. Największą ilościowo część materiału ruchomego stanowią fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej około 2.600 sztuk, fragmenty ceramiki starożytnej, wyroby krzemienne, w tym 1 drapacz. Uwagę zwraca niewielka ilość fr. kości zwierzęcych i szczątków roślinnych /podobnie jak w latach ubiegłych/. Materiał wczesnośredniowieczny datuje się na podstawie ceramiki na VII/VIII - XI w. Chronologią uściśliła wyniki analiz zawartości węgla C 14 w pobranych z obiektu 18 próbkach drewna.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Instytucie Archeologii UW.

Prace będą kontynuowane.

PRZEMYSŁ, ul. Pastrowskiego

Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
w Przemyśle

Badania prowadził mgr Andrzej Koperski. Finansował WK2 w Przemyśle. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko szkieletowe z okresu wczesnego średniowiecza.

Przy poszerzaniu ul. Pastrowskiego w 1978 r. przypadkowo odkryto grób szkieletowy oznaczony nr 1. W związku z planowaną budową szkoły podjęto badania ratownicze, odsłaniając w 1986 r. kolejny grób nr 2, jeden obiekt wczesnośredniowieczny oraz ślady wkopów przypuszczalnie nowożytnych.

Stanowisko położone jest na wyraźnym wyniesieniu lewobrzeża Sanu, w górnym odcinku, po stronie wschodniej ul. Pastrowskiego. W ostatnim sezonie badaniami objęto obszar 186 m². Odkryto następujący grób oznaczony nr 3, stwierdzono ponadto ślady wkopów i palenisk przypuszczalnie nowożytnych.

Grób 3 odsłonięto na głębokości około 35 cm. Jama grobowa kształtu prostokątnego o zaokrąglonych narożnikach posiadała wymiary: długość na osi N-E 215 cm, szerokość 95 cm. Śmierzki położony był w pozycji wyprostowanej na wznak, ręce ugięte w łokciu złożone na miednicy, głową skierowany ku zachodowi. Brak wyposażenia.

Wszystkie odkryte trzy groby stanowią część cmentarzyska szkieletowego. Uchwycono jego zasięg od strony wschodniej, północnej i południowej, być może rozciągał się ku zachodowi, gdzie został zniszczony przez drogę. Groby odsłaniano na głębokości 35-40 cm, mogły one ulegać niszczeniu przez orkę. Nie wykluczone, że mamy do czynienia z pochówkami kurhanowymi. Z literatury znana jest wzmianka, że na polu zwanym Babinie, należącym do klasztoru Benedyktynek znajdowała się mogiła zwana Babiniec. Badania prowadzone są na gruntach należących do niedawna do klasztoru Benedyktynek.